

Møteinnkalling

Utvalg: Utvalg for helse- og omsorg

Møtested: Fjernmøte - Teams

Dato: 27.04.2021

Tidspunkt: 10:00

Eventuelt forfall meldes til tlf. 75 14 50 00 eller pr. e-post: postmottak@rana.kommune.no.

Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Orienteringer fra helse og omsorg:

- Covid 19
- FACT
- Housing First
- Rask Psykisk Helsehjelp
- Utskrivningsklare pasienter i sykehus

Gerd Helene Jakobsen
Leder

Birgitte Lorentzen
sekretær

Saksliste

Pkt. 1 Godkjenning av innkalling og saksliste

Pkt. 2 Habilitet/Permisjon

Pkt. 3 Valg av protokollgodkjennerne

Pkt. 4 Spørsmål

Pkt. 5 Orienteringer

Saksnr.	Tittel	Lukket	Arkiv-saksnr
PS 2/21	Tiltak unge uføre - Prosjektplan		2021/1883

DS = Delegert sak

RS = Referat sak

PS = Politisk sak

FO = Forespørsler/spørsmål

Tiltak unge utføre - Prosjektplan

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Utvalg for oppvekst og kultur		27.04.2021
Utvalg for helse- og omsorg	2/21	27.04.2021
Formannskapet		04.05.2021
Kommunestyret		11.05.2021

Rådmannens innstilling

Prosjektplan godkjennes.

Vedlegg:

- 1 Prosjektplan

Saksopplysninger

Bakgrunn

Saken frammes på bakgrunn av at kommunestyret vedtok i sak 159/20 i møtet den 14. og 15. desember 2020:

«Med stor bekymring registrerte vi gjennom rådmannens budsjettforslag at andelen unge uføre øker betydelig i Rana kommune (77% på fire år). Det har aldri vært så mange unge uføre

tidligere og den største økninger er å finne blant unge med lav utdanning.

I tillegg til å være en stor belastning for den enkelte, bidrar det til å tap av ressurser som samfunnet trenger sårt i en tid med stadig aldrende befolkning.

Det haster mer enn noensinne å bremse og på sikt redusere denne trenden.

Gjennom erfaringene fra HOLF prosjektet ser vi at målrettet innsats gir resultater og bidrar til å snu negative trender og konsekvenser for unge. Vi ser derfor at kompetansen og systematikken som ble benyttet i prosjektet kan bidra til å identifisere tiltak som kan bidra til å redusere «rekrutteringen» til uføretrygd blant unge.

Derfor ønsker vi å øremerke 1,5 mill kr for et to- årig prosjekt som ledes og koordineres av NAV:

Målet er å identifisere og gjennomføre tiltak blant de største elevene på ungdomsskolen for å forebygge og redusere at ungdom havner på uføretrygd. Ungdomsskolene i Rana skal være forpliktende part i prosjektet og skal bidrar aktivt i arbeidet. Prosjektplan med handlingsdel legges frem til behandling i kommunestyret. Prosjektet følges opp gjennom tertialrapporteringen til Rana kommune. Målet for prosjektperioden er at antall "nye" unge uføre reduseres med 20 %. Andre målparametere som kan gi innsikt i utviklingstrender og resultat skal synligjøres i prosjektplanen.

Finansiering: 2021 – kr 750 000 disposisjonsfondet.»

Saksfremstilling:

Prosjektet skulle ha en varighet på 2 år og skal, i henhold til vedtaket, ledes og koordineres av NAV i et forpliktende samarbeid med ungdomsskolene i Rana. Målet med prosjektet er å identifisere og gjennomføre tiltak blant de største elevene på ungdomsskolene i Rana for å forebygge og redusere behov for uføretrygd frem i tid. Kommunestyret ønsker å snu en negativ utvikling ved å styrke ressursinnsatsen i et forpliktende samarbeid mellom skole og NAV. Det skal utarbeides prosjektplan med handlingsdel som skal godkjennes av kommunestyret. Det skal rapporteres tertialvis til kommunen.

Oppfølging av mandatet

Med bakgrunn i kommunestyrets vedtak ble det lyst ut og tilsatt 100 prosent stilling som prosjektmedarbeider. Det ble i utlysningen blant annet stilt krav om pedagogisk kompetanse og evne til å bygge relasjoner både på individ og systemnivå.

Det har vært innledet samarbeid mellom skolen og NAV. Det har vært nødvendig å bruke tid for å ha et felles kunnskapsgrunnlag, og vurdere på hvilke områder det er hensiktsmessig at prosjektet går inn med ressursinnsats.

Prosjektplanen vil kunne justeres underveis når vi gjør erfaringer. Handlingsdelen vil bli utarbeidet når prosjektet kommer i gang og prosjektorganisasjonen starter sitt arbeid.

Videre planarbeid og etablering av prosjektorganisasjon, jfr. kommunestyrets vedtak, vil bli fulgt opp i det videre arbeid der NAV og ungdomsskolene er informert og involvert.

Fremdrift og resultat vil bli rapportert på tertialvis og ellers etter behov.

Prosjektplan

Samarbeidsprosjekt mellom ungdomsskolene i
Rana og NAV 2021 og 2022

Innhold

1.0 Innledning	3
2.0 Prosjekt mål	5
2.1 Effektmål	6
2.2 Resultatmål	6
2.3 Prosessmål.....	6
3.0 Målgruppe for prosjektet	6
4.0 Metode.....	7
4.1 Forutsetninger.....	8
4.2 Tiltak på systemnivå	8
4.3 Tiltak på individnivå.....	9
5.0 Samarbeidspartnere	9
6.0 Organisering.....	10
7.0 Rapportering	10
8.0 Økonomi.....	10

1.0 Innledning

I den senere tid har det vært et økt fokus på elever som ikke klarer å gjennomføre videregående opplæring. Hvorvidt en skal lykkes senere i livet avhenger av hvordan en gjennomfører skoleløpet. Elever som fullfører sin skolegang, har bedre forutsetninger for å lykkes i livet både med hensyn til deres sosiale funksjonsevne, psykiske helse, muligheter i arbeidslivet og hvordan de mestrer hverdagen.

Flere av de som dropper ut av videregående opplæring har hatt et gjennomgående høyt fravær da de gikk i grunnskolen. Det er derfor i alles interesse at man forebygger for å hindre alvorlig skolefravær så tidlig som mulig.

Forskning viser at et høyt skolefravær får mange ringvirkninger både for den det gjelder og nær familie. Når en elev ikke kommer seg på skolen, er det et felles ansvar for alle som har noe med eleven å gjøre. Nøkkelordet her er samarbeid for å finne gode løsninger.

Det er ingen enkel forklaring på årsaken til hvorfor enkelte barn og unge utvikler alvorlig skolefravær. Ofte er problematikken sammensatt, og det er ikke alltid like lett å skille de ulike årsakene fra hverandre.

Ett av hovedskillene går mellom barnemotivert og foreldremotivert fravær. Ved barnemotivert fravær ligger motivasjonen til fravær hos barnet, mens når det er foreldremotivert fravær, er det foreldrene som på ulike måter motiverer barnet til å være hjemme fra skolen blant annet på grunn av egne behov. (Trude Havik, UIS, doktorgrad 2015) Mobbing er en faktor som flere oppgir i forbindelse med at de sliter med høyt skolefravær. Elever kan ha vansker med å møte på skolen på grunn av et emosjonelt ubehag (King & Bernstein, 2001). Det emosjonelle ubehaget kan knyttes til faktorer enten på skolen, utenfor skolen eller i hjemmet. Foreldre, psykisk helse, skole, digital avhengighet, er noen av disse faktorene.

Trygdeytelser utgjør store utgifter for samfunnet. Avdelingsdirektør i NAV Oppland, Nina Berg har uttalt seg i forbindelse med uføretrygdene i Norge. - Hvis en tenker 40 år med trygdeytelser på rundt 250 000 kroner per år, så er vi oppe i 10 millioner kroner. Er det mer enn 40 år, snakker vi fort om 12-13 millioner, sier Berg. Samfunnskostnadene er store, men i tillegg vil en marginalisering fra samfunnet være uheldig for den enkelte.

Tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser at hver femte – av dem som var registrert uføretrygdet ved utgangen av 2016, hadde bare grunnskole.

Målsetting for å legge til rette for at elever i grunnskolen tilegner seg nødvendig kompetanse som grunnlag for å gjennomføre videregående opplæring, er derfor viktig for å hindre utenforskap og ivareta den enkeltes ressurser som samfunnet trenger som fremtidig arbeidskraft.

Utgangspunkt

Det er tilsatt prosjektkoordinator som i samarbeid med skolen vil gjennomgå status, kartlegge behov og legge til rette for elev- og foreldresamarbeid. I tillegg vil aktuelle

tiltak vurderes med utgangspunkt i den enkelte elev sine behov, slik at han/hun får den hjelpen det er behov for i tilegnelse av nødvendig kompetanse.

Prosjektet skal ta utgangspunkt i oppfølgingsmodellen Supported employment / Supported Education (SE). Metodikken kjennetegnes av tett, individuell oppfølging. Det er en metodikk der grunntanken er å få frem den enkeltes ressurser gjennom individuell og tilpasset oppfølging i en mest mulig ordinær skolesituasjon. Studier av SE viser at tilnærmingen kan gi dobbelt så god effekt som mer tradisjonelt inkluderingsarbeid.

Arbeidet vil innebære tett en-til-en oppfølging, hvor ungdommens medvirkning er sentralt. Tiltaket skal være brukerstyrt og frivillig, og ungdommens mål og ønsker skal være styrende. Prosjekt-koordinatoren skal gjennom veiledning og oppfølging tilrettelegge for at ungdommen setter egne mål og jobber for å nå disse.

Samarbeid og involvering av foreldre/foresatte anses som særlig viktig for å kunne legge til rette for den enkelte elev. Samtykke fra elev og foreldre er nødvendig for at samarbeidende parter skal kunne bidra inn i arbeidet når det er behov for dette.

Prosjekt-koordinator vil ha et ansvar sammen med eleven, foreldre/foresatte, kontaktlærer eller andre ressurser i skolen.

Det vil opprettes et aktørnettverk av samarbeidende parter, som vil være en viktig ressurs i arbeidet.

Det kan i denne sammenheng være viktig å se hvordan veiledning i utdanningsvalg kan sikre og ivareta elevens motivasjon og ønsker, for videregående opplæring.

Den enkeltes motivasjon, mestring og ferdigheter skal ivaretas på best mulig måte. Elevtjenesten og oppfølgingstjenesten vil bli sentrale samarbeidspartnere som støtte i arbeidet.

Det vil være viktig å måle effekten av om de samordnede ressursene rundt eleven i prosjektperioden bidrar til at flere får økt nærvær på skolen, mestrer skolehverdagen og er motiverte til videre utdanning eller andre aktive tiltak.

Videre vil vi kunne måle antall elever som fullfører grunnskolen, får tilbud om videregående opplæring, takker ja og som fullfører utdanningen sin.

Sentrale områder som sees i sammenheng med tiltak er:

faglig grunnlag, motivasjon, usikkerhet knyttet til utdanningsvalg, personlig og faglig støtte i skolehverdagen, familiesamarbeid og familiesituasjon, utfordringer psykisk og sosialt.

Arbeids- og velferdsdirektoratet definisjon av utsatte barn og unge:

«Barn og unge med risiko for å utvikle problemer som kan lede til mangelfull grunnopplæring med påfølgende utfordringer knyttet til utdanning, arbeid og helse, og som står i fare for fremtidig marginalisering».

2.0 Prosjektmål

I løpet av prosjektperioden skal vi identifisere og gjennomføre tiltak blant de eldste elevene på ungdomsskolen. Dette for å sikre at elevene får tilegnet seg grunnleggende kompetanse, og at de har en plan etter endt grunnskoleløp. Dette vil være viktig for å øke gjennomføringen i videregående opplæring.

Prosjektet skal samarbeide med utvalgte elever på 9. og 10. trinn, som viser tendenser til skolevegring.

2.1 Effektmål

Målet i et lengre perspektiv vil være å redusere andelen unge uføre med 20 prosent.

Imidlertid vil effekten i prosjektperioden være å redusere fraværet og sikre at disse elevene får koordinert innsats.

2.2 Resultatmål

Ved å jobbe tverretattlig med aktuelle instanser er det ønskelig å oppnå følgende:

Redusere antallet elever med bekymringsfullt fravær i ungdomsskolen

2.3 Prosessmål

- Utarbeide og forankre en tiltaksplan for forebygging av bekymringsfullt fravær.
- Utarbeide og forankre en tiltaksplan med rutiner for håndtering av bekymringsfullt fravær
- Videreutvikle rutiner for tverretattlig samarbeid rundt disse elevene

3.0 Målgruppe for prosjektet

Målgruppen for prosjektet pr. nå er ungdommer som er i fare for- eller har utviklet bekymringsfullt skolefravær. Det vil være viktig i dette arbeidet at det samarbeides med foresatte til den enkelte ungdom for å nå målet om økt nærvær i skolen. Her vil skolens rutiner for fraværsregistrering være en viktig del av arbeidet med å få avdekt elevens behov for hjelp.

Det kan være flere grunner til at ungdommer faller ut av utdanningsløpet sitt. Det kan være:

- Svakt faglig grunnlag
- Motivasjonsproblematikk og usikkerhet knyttet til utdanningsvalg
- Manglende faglig og personlig støtte i skolehverdagen
- Mobbing
- Utfordrende familiesituasjon
- Utfordringer psykisk, sosialt
- Rusproblematikk
- Kjønn

4.0 Metode

Tett individuell oppfølging til, og i jobb og studier, anses å være en forutsetning for å få til en varig tilknytning til utdanning og arbeid for de med store utfordringer.

I arbeid med ungdommer med utfordringer i forhold til nærværet på skolen vil Supported Employment / Supported Education-metodikken (SE) være et viktig verktøy.

SE-metodikken har sitt utspring fra USA og Canada på 1980-tallet. Den er videre en «samarbeidsmodell» som i enkelte eksempler går i retning av å være en integrert modell i blandt annet videregående skole. (Frøyland, Spjelkavik & Bernstrøm, 2018)

Det er utarbeidet en femtrinnsmodell for SE-metodikken som er identifisert og anerkjent som et europeisk rammeverk for god praksis i arbeidet med å hjelpe mennesker, som av ulike årsaker sliter med å bli inkludert.

Femtrinnsprosessen har i all hovedsak vært drevet fram av praktikere innen fagfeltet sosialt arbeid, ofte i samarbeid med samfunnsvitenskapelige forskere:

1. Innlede kontakt og samarbeidsavtale
2. Yrkeskartlegging og karriereplanlegging
3. Finne jobb
4. Samarbeid med arbeidsgiver
5. Opplæring og trening på og/eller utenom arbeidsplass

For å bruke modellen i grunnskolen kan elementer være følgende:

1. Innlede kontakt – bygge relasjon
2. Kartlegging – ressursamtale
3. Motivasjon og aktiviteter skole/fritid
4. Samarbeid med foresatte, skole og andre offentlige instanser
5. Støtte i skolesituasjon

Rana ungdomsskole og NAV må bygge videre på skolens og faginstansenes kompetanse og systematiske arbeid på feltet. I felleskap må vi identifisere og videreutvikle de tiltakene som både forskning og erfaringer viser er virkningsfullt for at elevene er til stede på skolen.

4.1 Forutsetninger

Det jobbes systematisk ved Rana ungdomsskole for å sikre elevenes rett til tilpasset opplæring og et trygt og godt skolemiljø:

- Rana ungdomsskole deltar i Skole-LOS som er et treårig prosjekt gjennom Familietjenesten i Rana kommune. Målgruppen er ungdom som har risiko for å falle utenfor skole og arbeid. Prosjektet skal evalueres våren 2021.
- Skolen har systematiske tiltak innenfor rådgivning og yrkes- og utdanningsveiledning for alle elever.
- Godt kvalifiserte kontaktlærere som kan utgjøre en forskjell for sårbare ungdommer.
- Banebrytende og innovativ satsing på en elevtjeneste for ungdom og foresatte.
- Systematiske tiltak og aktiviteter i foreldresamarbeidet, skolens organer som elevråd og FAU.
- Alle elever som går ut av 10. trinn har en plan eller noe som ligner en plan for fremtidig utdanningsvalg.

- I ungdomsskolen jobbes det med tilpasset opplæring for å styrke manglende grunnleggende ferdigheter.
- I Rana har vi nå særlig styrket innsatsen i begynneropplæringen fra første skoledag.

4.2 Tiltak på systemnivå:

- Forankre prosjektet gjennom tett samarbeid mellom skole og NAV
- Utarbeide og forankre en tiltaksplan for forebygging av bekymringsfullt fravær.
- Utarbeide og forankre en tiltaksplan med rutiner for håndtering av bekymringsfullt fravær
- Videreutvikle rutiner for tverretattlig samarbeid rundt disse elevene
- Videreutvikle henvisningsskjema til bruk inn i prosjektet.
- Videreutvikle samtykkeerklæring for elev og foresatte.
- Utarbeide ressursamtale til bruk i relasjonsarbeidet med elevene
- Utarbeide plan for tiltak
- Implementere elementer av Supported Employment / Supported Education-metodikken i arbeidet

4.3 Tiltak på individnivå:

- Innlede kontakt og begynne relasjonsbygging.
- Gjennomføre ressursamtale sammen med ungdommen for å kartlegge den enkeltes interesser, ferdigheter og fremtidsplaner.
- Tett samarbeid med foresatte tilpasset familiesituasjonen.
- Tett samarbeid med kontaktlærer og elevtjenesten ved skolen.
- Gi støtte i skolesituasjon.

Målet vil være at ungdommen selv skal være aktivt med i mål- og planutforming og at dette kan bidra til å gi økt nærvær på skolen.

5.0 Samarbeidspartnere

Prosjektet må arbeide videre med informasjon, involvering og forankring i respektive organisasjoner i skole og NAV. Skolesjef og NAV leder har ansvar for å legge til rette for dette.

I det videre arbeidet vil det være aktuelt å involvere samarbeidspartnere som blant annet, Familietjenesten, SLT (Samordning av lokale rus og kriminalitetsforebyggende tiltak), BUP, PPT, Helsetjenesten, Oppfølgingstjenesten, HOLF (Helhetlig oppfølging av familier) mm i den videre utviklingen av prosjektet.

6.0 Organisering

Prosjektet er tet forpliktende samarbeid mellom skole og NAV.

Prosjektkoordinator og elevtjenesten vil samarbeide tett om prosjektets oppgaver og gjennomføring.

Det vil arbeides videre med etablering av prosjektgruppe/aktørnettverk

Prosjektkoordinator er tilsatt i NAV

7.0 Rapportering

Prosjektet skal følges opp gjennom tertialrapporteringer til kommunestyret. Det skal arbeides videre med å etablere rapporteringspunkter om fremdrift og resultat i prosjektet.

8.0 Økonomi

NAV leder rapporterer på prosjektets økonomi.

Kunnskapsgrunnlag:

Forskning:

Britt Karin S Utvær, Institutt for lærerutdanning, NTNU

Tidlig Trygg i Trondheim (TTT) v/Silje Steinsbekk, Institutt for psykologi, NTNU

Havik, T. Bru, E., Ertesvåg, S.K. (2015a). School factors associated with school refusal and truancy related reasons for school non – attendance. *Social Psychology of Education*, 18(2) 221-240

Havik, T. Bru, E., Ertesvåg, S.K. (2015b). Assessing Reasons for school non attendance. *Scandinavian Journal of Educational Research* 59(3), 2015 316-336

King N.J. & Bernstein G.A. (2001). School refusal in children and adolescents: a review of the past 10 years. *Journal of American academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 40, 197-205

Se også til:

Prosjektrapport for skolelos-prosjekt i Larvik kommune

<https://www.larvik.kommune.no/media/2918/prosjektrapport-ungdoms-los-30092018.pdf>

Tilbake til skolen, Statped

[tilbake_til_skolen_prosjektrapport_statped.pdf](#)